

The book cover features a vibrant, abstract illustration. In the upper left, a face is depicted in shades of blue and green, with its mouth wide open as if screaming or shouting. Below this, a black silhouette of a woman stands with her arms raised behind her head. The background is filled with various colored circles and splatters in shades of blue, green, and yellow. A green starburst shape is positioned in the upper right corner, containing text. The title 'DIAGNÓZA F50' is prominently displayed in the lower half, with 'DIAGNÓZA' in green and 'F50' in yellow. The author's name 'Gabina Weissová' is at the bottom in black. A small logo for 'Grita PRESS' is located in the bottom left corner. The entire cover is framed by a green border at the top and bottom.

Skutočný
príbeh
BULIMICKY
liečenej
na
psychiatrii

DIAGNÓZA F50

Grita
PRESS

Gabina Weissová

Otvorená sved' ženy, ktorá sa takmer vyhladovala na smrť

DIAGNÓZA F50

Gabina Weissová

Enita
PRESS

Venujem mojej mame,
tatkovi a sestrám, mužovi,
ktorý si to odskákal so mnou,
a mojim deťom,
ktoré ma z toho dostali.
No a Zlatke a priateľom...

DIAGNÓZA F50

Gabina Weissová

Bratislava, február 2009

Copyright

© Gabina Weissová 2009

Dobrý deň!
Volám sa Gabina Weissová,
mám tridsaťštyri rokov
a som abstinujúca
bulimička.

P r o l ó g

Čas malín

Vždy som bola veselé dieťa, ktoré rado bavilo svoje okolie. Typický rodinný šašo. Milovala som, keď sa ľudia smiali, také situácie ma priťahovali ako magnet. Vždy som mala radšej smiech ako hádky a krik. Od tých som utekala kade ľahšie. A detstvo? Bolo pekné, také si ho dodnes pamätám...

Pamätám si, ako nám v škôlke päťročný Adrian M. spieval po anglicky *Brown Girl In The Rain* šalalalala tak vášnivo, že

si tú všeobecnú rozchichotanú detskú radosť viem vybaviť dodnes. Pamätám si, aké to bolo, keď nás so sesternicou Ľubkou priviazali Maroš a Paľo o strom na dvore za bytovkou. Taký zvláštny smiešnozaľúbený pocit predškolákov. Maroš bol do mňa a Paľo do Ľubky. A my dve do nich.

Spomínam si na tie nekonečné rodinné stretnutia u jednej alebo u druhej babky. Na dvore, v dome, na narodeniny, meniny, na zabíjačky, obaračky a prázdniny, spomínam si, že sme sa vždy veľmi veľa smiali. Ženy v našej rodine boli spontánne a veselé, no smiech mojej krstnej mamy bol nezabudnuteľný. Vždy som vravievala, že sa smeje ako morka. Nádhorne kľokotavo, s prechodom do žblnkotu a s vyvrcholením niekde v hopsavo nadtriasavom polotichu, keď smiech preteká do slz a radosť boľavo kľaje kdesi hlboko v bránici. Milovala som jej smiech a len ja viem, čo všetko by som bola ochotná obetovať, keby som mohla počuť ten smiech ešte aspoň raz...

Spomínam si, že som do školy chodila so zvláštnou radosťou na duši. Že som sa vedela usmievať, keď som v rukách držala nové pastelky, keď som sa prechádzala v papiernictve a žmolila v rukách novučičké voňavé zošity. Bavilo ma ukladať si ich do šuplíkov a hrabať sa v nich rukami tak, že šušťali a podskakovali. Snívala som o tom, že raz, keď vyrastiem, budem sedieť za okienkom na našej pošte a tam budem šušťať obálkami, šekmi, zloženkami a lístkami na doporučené zásielky – a budem pritom v siedmom nebi. Bavilo ma hrať sa na zodpovednú, aj keď som takou nie vždy bola. Ale tá hra, na chvíľu zaujímavá a taká dospelácka, hra na niekoho iného, tá bola vskutku zábavná.

Inak som bola čistý vetroplach. Všetky tepláky, ktoré som zdedila po staršej sestre v úžasne zachovalom stave, som zničila za pár hodín. Trpeli hlavne kolená, teplákové aj tie moje, drala som nimi chodníky jedna radosť. Bála som sa, keď

sme mali byť so sestrou „za mladé dámy“. Jej silonky od tety z Ameriky pretrvali veky, moje „zahučali“, sotva som vzala po dvoch tých pár schodov na ulicu. Mama ma musela niekoľkokrát prezliekať, kým sme sa vôbec niekam dostali. Veď vravím, bola som divoch, ktorý mal najradšej hru na Indiánov s chalanmi z dvora, divoch, ktorý zároveň s nimi preliezal ploty a štveral sa na všetky stromy v okolí. Divoch, ktorý poznal tajné chalanské skrýše a ktorý nenávidel všetky tie dievčenské čačky-mačky. Otec ma učil ďaleko odplúvať sople na chodník, vždy sa mi páčilo, keď sa chlapci bavili o tom, koho chcel doletieť najďalej. Aj ja som to chcela. Oco bol dobrý učiteľ, ja asi horší žiak. Sopeľ nikdy neskončil nižšie ako na spodnom okraji môjho trička, najčastejšie som si ním zabрызgala bradu a bolo po paráde. Naučil ma aspoň písať na dvoch prstoch jednej ruky a, páni, to mi teda ide parádne! Až tak, že keď sa do toho opriem, ľudia sa ma pýtajú s úžasom na tvári, či to tak ja... A ja, akože prekvapená, tvárim sa najčastejšie, že nie. Všetci predsa vedia, že takto pískajú chlapci, nie nežné ženy. Len ja viem, že chlapci a ja...

No a ešte si pamätám na radosť, keď nám mama s tatkom oznámili, že budeme mať dieťa. Teda, že oni dvaja budú mať dieťa. Mali sme byť ako v rozprávke – tri sestry, tri princezné kráľa a kráľovnej, ale to naši vtedy ešte netušili. Teda mama podľa toho, čo navysťajala, asi tušila, že to do tretice bude konečne chlapec. Všetko u nás doma obliekla do modrej a čakala, či jej to vyjde. Veroniku sme potom vozievali v modrom kočiari a spolu so staršou sestrou Zuzkou sme sa tvárili, že takto je to v najlepšom poriadku. A úplne najporiadnejšie sa tváril oco, ten dodnes tvrdí, že by nás nevymenil ani za sto chalanov. Že je nanajvýš spokojný...

Z divocha na ozajstné dievča som sa začala meniť až v puberte. Spolu s prvými náznakmi prs, spolu s nečakaným rumencom v tvári, s dlhými vlasmi a hustým vrkočom, dievča

sa zo mňa stalo vďaka prvej platonickej láske, vďaka sukňam a podkolienkam, vďaka zmrzline, cukrárni s doboškami, chichúňaniu a podpichovaniu, vďaka tajným lístkom pod lavicou... Bola som normálna baba. Ešte aj vtedy, keď som konečne mala prvého ozajstného frajera, končila som gymbel a vraj som celkom dobre búchala do volejbalovej lopty.

Netuším, kedy a prečo sa to všetko pokazilo...

Dobre, tak klamem. Dnes už to tuším, alebo aspoň trochu viem, čo za tým bolo. Dlho som si však myslela, že sa to jednoducho iba tak začalo zdravou diétou a skončilo sa absolútne nezdravým chudnutím. Omyl. Anorexia alebo bulímia sú ako vrchol ľadovca. To všetko, čo sa ukrýva pod hladinou mora, človek akoby nevidí. A možno nechce vidieť. Zbiera sa to tam možno od detstva, možno od puberty a možno sa špina začala hromadiť len celkom nedávno. Dovtedy som bola presvedčená, že si iba tak diétujem, že sa len tak trošku zdravšie stravujem, že vynechávam vysmážané a ťažké jedlá, dovtedy som odmietala omáčky, hranolčky, sladkosti a mäsa, kým do môjho osobného ľadovca nenarazil doslova Titanik. A vtedy sa mi všetko začalo rúcať ako domček z karát. Špina sa vyplavila na povrch, plávala po hladine, a dokonca som mala pocit, že sa mi sprostó škerí do tváre. Onedlho som jedla jedno jablko a polovicu bieleho jogurtu denne a inštinktívne, s vyplašeným srdcom som tušila, že nedokážem nájsť cestu späť. Netušila som však, že som sa zamotala v akomsi zvláštnom časopriestore, vo vákuu, ktoré zo mňa spraví smutného, ustráchaného, uboleného človeka bez štipky sebavedomia a viery vo vlastné schopnosti.

Netušila som, že rad radom od seba odplaším všetky svoje priateľky, že na smrť vydesím svoju mamu a tatka, že to potrvá roky, kým znova budem zdravá, že sa stanem majsterkou

sveta v klamstvách a vo vymýšľaní výhovoriek. Že nebudem môcť otehotnieť a že sa celý môj svet zmenší na dva hlavné životné priestory. Na kuchyňu a toaletu. Paradoxne, jedine tam, v miestnostiach s rozlohou pár štvorcových metrov, som mala na dlhý čas cítiť istotu a pevnú pôdu pod nohami. Možno aj vďaka tomu, že som sa v nich pokúšala prevrátiť svoje vnútro naruby...

Kapitola prvá:

Porucha príjmu potravy, porucha vo mne

Game over

Ležala som na nemocničnej posteli a prvýkrát po takmer troch týždňoch som cítila, že mi nie je zle, že sa mi nedvíha žalúdok a netočí sa mi hlava. Na druhej strane som cítila neuveriteľné prázdno. Rukami som si pod perinou, ktorá ma za-

krývala až po uši, nahmatala brucho. Dvíhalo sa pomaličky a bojzливо, akoby čakalo, že pri odvážnejšom pohybe sa dostaví bolesť. Ale nie, nebolelo ma vôbec nič. Nič, čo sa týkalo môjho tela.

„Máte návštevu,“ do izby nakukla sestrička s tmavými vlasmi a milým úsmevom.

Do kelu, pomyslela som si. Práve teraz? Nechcem, aby boli ku mne ľudia milí! Nechcem, aby ma navštevovali. Chcem tu byť sama a stratiť sa v tom hnusnom sterilnom nemocničnom vankúši a nikdy sa nevrátiť. Utrela som si slzy, nadýchla sa a pomaličky vstala z postele. Bosé nohy som vsunula do papúč, ktoré som si ráno zabudla pri odchode z intráku a môj frajer sa po ne musel vrátiť.

Stál tam, hlava zvesená a ruky prekrižené za chrbtom.

„Ahoj,“ môj hlas znel cudzo a akosi hrubšie, možno to spôsobila narkóza.

„Ahoj,“ odpovedal rovnako cudzo.

Prešiel snáď celý svetelný rok, kým ma cez to nemocničné dusno našiel, objal a ja som sa rozplakala. Bol to znova on, taký istý, rovnako srdečný, akého som ho mala rada. Len ja som už bola celkom iná. Tam, na tej chodbe, v otrasnej nočnej košeli a ešte otrasnejších papučiach, bledej a schudnutej od vracania pre ranné nevoľnosti mi došlo, že už nikdy to nebudem ja. Že si tento dátum budem ešte dlho pamätať, že budem rok čo rok prepočítavať, koľko by to dieťa malo rokov, a premýšľať, či by to bol chlapec, alebo dievča.

„Ako ti je?“ spýtal sa a podopieral mi chrbát.

„Ako by mi malo byť? Neviem. Nič ma nebolí. A som strašne hladná. Nejedla som poriadne už asi mesiac a práve dnes má byť na večeru kôprová omáčka s vajcom. Vieš, že nenávidím kôprovú omáčku, nemám rada vajce. Ale to nič, zjem to, lebo som hladná. To je všetko, čo cítim. Takto sa mám...“

Objal ma ešte raz, pobožkal opatrne na čelo a tesne predtým, ako sa za ním zavreli lietačky oddelenia a ja som sa vrátila do vychladnutej postele, sa stihol otočiť a povedať:

„Bože, máš také chudé nohy...“

Cestou do izby som si ich pozorne obzrela. Boli tenučké, svalstvo, ktoré som si krvopotne vydrela tréningami, sa kam-si strácali. Sadla som si na kraj postele, vyhrnula nočnú košeľu až pod bradu a obzrela si to miesto, kde ešte dnes ráno rástlo čosi, čo som si veľmi prísne prikázala neľúbiť. V tej chvíli som nemala inú možnosť, v tej chvíli to pre mňa bolo jediné riešenie.

Mala som osemnásť, prijali ma na vysnivanú výšku, prestúpila som do lepšieho družstva a všetko sa rozbiehalo tak, ako sa mladým dámam rozbiehať má. Najskôr škola, potom všetko ostatné. Aj mama mi to zakaždým vravela:

„Gabika, nepokaz si život, nemáte sa kam ponáhľať. Najskôr je učenie, to je teraz prvoradá!“

Pamätám si, že táto veta bola súčasťou maminho narodeninového vinšovania kdesi medzi kvetmi a bonboniérkou už v čase, keď môj frajer ešte len trpezlivo čakal, kedy sa rozhodnem pre prvé ozajstné milovanie. Preto som sa bála prísť domov a povedať našim:

„Budete babka a dedko, milí rodičia!“

alebo:

„Nuž, musím sa vykašľať na školu, lebo budem matkou!“

alebo dokonca:

„Mami, som tehotná! Viem, že si ma vystrihala, viem, že som si mala dávať pozor, a neuveríš, bola to náhoda, takto sme to nechceli. Teraz určite nie.“

Bála som sa. Bála som sa prísť domov tehotná. Preto som to urobila. Potajomky a tak potichu, ako sa to len dalo.

Déja vu

Vrátila som sa domov a svet sa krútil ďalej. Túžila som byť vychovateľkou v detskom domove a s tým súviselo aj moje štúdium. Len som si k pedagogike pridala aj telesnú výchovu, nech nevyjdem z cviku. Okrem toho som denne trénovala a po víkendoch hrávala volejbal. Bývala som na intráku so svojimi spoluhráčkami, z ktorých jedna bola moja sestra Zuzka. Frajer bol stále mojím frajerom a ja jeho frajerkou. V učení som bola vždy pedant, horšia známka ako dvojka sa u nás veľmi nenosila, a tak som bola zvyknutá listovať v učebniciach dlho do noci. Občas sa stalo, že v internátnej izbe už všetko spalo, len ja som vysvecovala v malej kuchynke na chodbe, hompálala som sa na stoličke, presviedčala sa, že mi chutia cigarety, ktorých som si kúpila dupľovane v bufete, fajčila jednu od druhej a snažila sa natlačiť do palice čo najviac učiva.

Mala som stále čo robiť, skutočne som sa nenudila, práve naopak. Navyše sa v tom čase zhoršil zdravotný stav krstnej mamy. Viete, tej s tým zvonivým smiechom. Rakovina. Začalo sa to obyčajným materským znamienkom a akosi sa to skomplikovalo natoľko, že som sa bála každého maminho telefonátu. Nechcela som počuť zlé správy, aj keď som sa na ne podvedome pripravovala. Predstavovala som si, ako mi vrátnik oznámi, že mám dole hovor. Doslova som cítila, ako mi srdce splasene cvála, zatiaľ čo ja bežím dolu schodmi. Videla som sa, ako dvíham slúchadlo a na druhej strane mi ktosi oznamuje, že je koniec. Slúchadlo padne, ja sa zveziem k zemi, hystericky plačem a musia mi podať pohár vody.

Ale všetko bolo inak.

Ležala som na posteli a snažila sa naučiť niečo z Učiteľskej psychológie, a asi som na moment musela zaspať. Prebralo

ma až myknutie plecom. Bola to moja sestra, stála nado mnou a mala vážnu bielu tvár.

„Gabi? Vstávaj!

„Čo... čo do kelu?“

„Teta Blanka zomrela...“

To predsa nie je možné! pomyslela som si a najskôr som sa ani nesnažila celkom prebrať z polospánku. Chcela som, aby sa mi to len prisnilo, túžila som pretočiť túto scénu o pár minút späť a tam niekde ju zastaviť. Chcela som sa na to pripraviť trochu lepšie. Nechcela som, aby ma to bolelo tak, ako svinsky smrť blízkeho človeka bolí.

„Ježiši...“ šepala som ticho niekam pred seba a meravo som ostala ležať.

Rozrevala som sa. Slzy mi stekali po tvári bez vzlyku, úplne ticho a akosi pietne. Zdalo sa mi to také definitívne a také šialene smutné, že ma bolel každý pohyb. Cítila som, že by som takto vydržala revať roky, kým nevyplačem všetky slzy. Kým nebudem prázdna, kým neprestanem cítiť, kým neskameniem.

Milión myšlienok, ktoré sa mi nekontrolovateľne rozbehli hlavou, prekričala jedna jediná:

„To si fakt taká hlúpa? Čo to nechápeš? Na toto sa predsa nedá dopredu pripraviť!“

Spomenula som si, ako sa pár týždňov predtým naši chystali za krstnou do nemocnice. Bolo normálne, že by som mala ísť tiež. Že to musím – a priznávam, že absolútne sebecky – pre seba urobiť, lebo ďalšia šanca už možno nebude. Ale, pravdupovediac, kdesi vo vnútri som sa šialene bála. Toho, čo uvidím, blízkosti smrti a hlavne predstavy, že ma to na mieste položí. Bála som sa, že som slaboch, a to sa na miestach, kde občas zomierajú ľudia, jednoducho nenosí.

„Gabika, pozri, nemusíš tam ísť...“

Mala by som, viem, že áno, čo ak... a čo keď, neviem, či je to vhodné a napokon...

Myšlienky znova prerušila mama:

„Pokojne ostaň doma. Teta Blanka potrebuje pokoj, je veľmi slabá a navyše, je trošku zmenená od množstva liekov, ktoré berie. Možno si chceš zapamätať tú starú tetu Blanku...“

Kristepane, má pravdu. Moja mama to povedala za mňa, vzala môj strach na svoje plecia, otvorila dvere a odišla. Nechala ma s mojimi spomienkami na detstvo a na všetko, čo s ním a s krstnou súviselo, aby som si v nich upratala. Občas sa v nich prehrabnem, sú tam všetky, jasné a krásne ako kedysi...

Na plné gule

Presne tak som bola rozbehnutá. Minimálne na stodvadsať percent a možno ešte o kúsok viac. Ak poznáte pocit, že sa za niečo musíte poriadne vytrestať, tak toto bolo presne ono. Došlo mi to asi rok po týchto dvoch pre mňa zásadných udalostiach, ale čo bolo najzaujímavejšie, zistila som, že to, čo sa so mnou deje, sa mi páči.

Stále som chudla. Jasné, že cielene, ako inak? Jedla som čoraz menej a cvičila čoraz viac, okrem dvojhodinových tréningov som robila šialené veci navyše, z ktorých mi dnes dupkom vstávajú vlasy. Zo športovej haly som odchádzala upotená a ubehaná po svojich, zatiaľ čo spoluhráčky nasadali do električky a bežali na hotdog. Na intráku som zhodila tašku, zasvietila na schodisku za výťahmi, strčila zápalku do vypínača a ďalšiu hodinu som skákala po schodoch. Ľavou, pravou, dvomi naraz, každý druhý schod, z desiateho poschodia na prízemie a znova až celkom hore. Alebo som schytila volkmen a behala po sídlisku, až kým sa celkom nezotmelo a nezačala som sa báť.

„Si šibnutá...“ vravela mi spolubývajúca a ja som vždy odpovedala, že mám slabý výskok, a tak na tom makám.

„Ideš s nami do mesta? Skočíme na zmrzku alebo na pizzu...“ lákala ma moja sestra, ale zakaždým som si našla výhovorku, prečo práve teraz musím zostať doma.

„Teda! Zdá sa, že si schudla. Čo robíš?“ bola čoraz častejšia otázka mojich spolužiakov.

Nikdy som nevnímala ich záujem ako obavu, vždy som si z toho zobrala to, čo sa mi hodilo. Bola som hrdá, že som pár kíl zhodila, bola som šťastná, že moje telo šliape ako hodinky a že unesie takú šialenú záťaž. Už vtedy mi v hlave kto-si prepol správnu optiku na úplne pokrivenú a napriek tomu, že zo mňa rapídne ubúdalo, sily som mala stále dosť. Stále som vládala, stále som bola perfektná a dôsledná, vždy pripravená podať maximálny výkon. Najtragickejšie na tom však bolo, že som bola presvedčená o tom, že TOTO som konečne ja, tá ozajstná Gabina, tá poslušná dcéra a vynikajúca študentka. Veľmi rýchlo som si zvykla na karikatúru samej seba, na to, čo sa na mňa každé ráno tesne po zostúpení z váhy škerilo do zrkadla.

Trikrát denne. Presne toľkokrát a niekedy oveľa viac som kontrolovala svoju hmotnosť a skutočne mi z toho začalo zašibávať. Ráno som ledva rozdrapila oči a už som sa šuchtala do kúpeľne, aby som spod skrinky na uteráky vytiahla váhu. Absolútne pedantne som nastavila ručičku presne na nulu, nadýchla som sa a s ťaživým pocitom v žalúdku som na ňu vystúpila.

„Do riti! Do prdele! Ja sa na to... Ako je to možné, keď som včera skoro nič nezjedla? To predsa nie je normálne, že to ukazuje o pol kila viacej!“

Zišla som dole a ešte raz prekontrolovala správnu polohu ručičky na nule. Stála som tam takmer nahá, len v nohavič-